

som fik 5, ja maaske kun 1 Talent. O! maatte vi forlade denne Sal med den Bevidsthed, at vor Hensigt var god; vi saa ikke til os selv, men til vort kjære Fædreland; vi toge ikke Thingkaldet let, vi kom ikke her for at vederkvæge os, for at hvile os eller fornøie os, men for at arbeide. Ja, maatte vi forlade denne Sal med denne Bevidsthed, og naar vi have fundet, at vi have taget feil, at vi have været skrøbelige, saa lader os, som jeg nu bekjender det for Menneskene, bekjende det for Gud, og lader os sige: Tilgiv mig! Tilgiv mig! Mine Brødre, vi skulle flytte fra dette Hus, der er bygget med Hænder, ind i et andet Hus, der ogsaa er bygget med Hænder, saa lad ikke Præsidenten, men Præsten sige til Eder, til sig selv: O, mind dig om, at du skal engang have en stor Flytning, og bed Gud være med dig, at du maa være beredt, naar det heder: „Beskik dit Hus”. O, maatte du da have den Tro, den Trøst: Jeg har en Bygning, som er gjort uden Hænder, evigt i Himmelen. Saa reiser Eder da mine Brødre og lader os udbryde: Gud bevare Norge, dets Konstitution og dets Konge!

STORTINGSBYGNINGENS HØYTIDELIGE ÅPNING

Den nye stortingsbygningens høytidelige åpning fant sted mandag den 5te mars 1866 kl. 12. Representantene samlet seg i det gamle lokale i Departementsgården og gikk *in corpore* til sin nye bygning, gjennom hovedinngangen fra Løvebakken opp til stortingssalen, hvor Statsrådet, Høyesterett og byens høyeste embedsmenn hadde tatt plass i de for dem bestemte losjer. Galleriet var fullt besatt av tilskuere. Første benk var forbeholdt damene. Også plassen nede i salen bak pilarene, som bærer galleriet, var opptatt av en mengde festligklede damer, heter det i referatene.

Aftenbladet gir følgende skildring av salen: „Den høye halvsirkel formete sal presenterte seg under gunstige omstendigheter, idet der falt et klart sollys inn gjennom dens edelt formede buevinduer. Oven over disse løper det temmelig brede galleri, der likesom det øvrige treverk i salen er holdt i kraftig ekefarve, der opplives av rik forgyldning. Tverrveggen midtparti inntas av presidentens opphøyde sete, overfor hvilket

riksvåpenet er anbrakt; sidepartiene er innrettet til losjer i to etasjer, dels for Regjeringens medlemmer og utmerkede gjester, dels for referenter. Likemot presidentens tribune hever representantenes plasser seg amfiteatralsk, således at rommet bak pilarene, der bærer galleriet, er latt åpent. Fra den flersidete, lave kuppel, hvorfra den store lysekronen senker seg, deler loftet seg i langaktige felter med matthvit bunn, hvorom der slynger seg ekeblad, hvis farve virker heldig sammen med den lyse grunn, gjennom hvilken der er ført et bredt gullbånd i opphøyd arbeid, der følger salens halvsirkelform. Henimot galleriet avslutter loftets felter seg i mindre ruter, hvor den røde og den blå farve spiller inn i forsiringen i likhet med, hva tilfellet er i kuppelen over lysekronen. Hertil svarer også dekorasjonen av loftet over galleriet, der mottar sitt eget, rikelige lys fra en rekke mindre vinduer.”

Ved hovedinngangen ble Stortinget mottatt av bygningskommisjonen, og etter at alle hadde inntatt sine plasser holdt president *Harbitz* følgende tale:

Norges Storthing erklæres herved sat for første Gang i denne Sal. Jeg vil som Norges Storthings Præsident hilse Eder, ærede Medbrødre, velkomne i denne Sal, i dette Hus, som Nationen har reist for sine Repræsentanter. Den Sal, som før nevntes Storthingssalen, den var, som vi vide, bygget til en Høitidssal for den lærde Skole i Hovedstaden, og der, og der alene holdt 18 Storthing, ordentlige og overordentlige, sine Møder, men dets Medlemmers Antal forøgedes, og Rummet blev trangt; da oplod Norges Universitet sin Festsal, sine Høresale for Storthinget, og 5 ordentlige og 1 overordentligt Storthing benyttede denne Hjælp. Vi frembære her til Universitetets Foresatte vor Tak for den Hjælp, der blev os ydet, for den Velvillie, som blev os vist. Naar vi høre, at Storthinget har boet sammen med Skolen og Universitetet, da lad os tro, at deri ligger et godt Varsel, en Forjættelse om, at Skolen vil indprente i den Unges Hjerte Kjærlighed til Landet og til dets Forfatning, at de Mænd, der udsendes fra Universitetet, og hvorved det Lys, som udgaar derfra udspredes over det hele Land, at de Mænd maa være besjælede af det rette Frihedssind, af sand medborgerlig Aand, og at Storthinget ogsaa vil lade Lyset skinne ind i denne Sal, at Storthinget herefter, som hidtil, vil agte Lærdom og Videnskab, at det vil frede om Skolen, den lave og den høiere.

Stortingsbygningen ferdig i 1860-årene.

Men det tyktes Folket og det tyktes dets Regjering, at som det var det hensigtsmæssigste, saa var det ogsaa sømmeligst, at Stortinget havde sit eget Hus, og man begyndte at gjøre Forberedelser til dets Opførelse. Mine Brødre, det er baade ufornuødent og mindre passende, om vi nu ville tale om den lange Tid, som disse Forberedelser krævede, om det meget Arbeide, de mange Forhandlinger og Beslutninger, som knytte sig dertil; jeg vil alene paaminde om, at Stortinget har haft fuldkommen frie Hænder, at det er Stortinget, som har bestemt Stedet, hvor dette Hus skulde staa, og hvordan dette Hus skulde være. Men vi ville frembære vor Tak til Styrelsen, der har lagt for Dagen, at det var dens Ønske som dens Bestræbelse, at Stortinget maatte faa en Bolig, Nationen værdig, værdig dens Repræsentanter og den Gjerning, de der have at udføre. Vi ville frembære vor Tak til de Mænd, hvem det overdroges at have Opsynet med denne Bygnings Opførelse, vi ville takke dem for den ufortrødne Flid, hvormed de have udført dette Hverv. Vi ville takke

Kunstneren, Bygmesteren, hvis Tanke, hvis Ide har fundet sin Form i denne Bygning, vi ville takke ham, fordi han har uafslædig vaaget over og haft Omhu for, at Alt maatte udføres paa det Bedste, vi ville takke ham for hans Arbeide, hans Bestræbelser, hans Møie; vi vide, at det var hans Maal, at denne Bygning baade i det Indre og det Ydre maatte bære Præg af, at det var Nationalrepræsentationens Hus, at det maatte være hensigtsmæssigt for sit Øiemed, og at Storthinget her maatte finde sig vel.

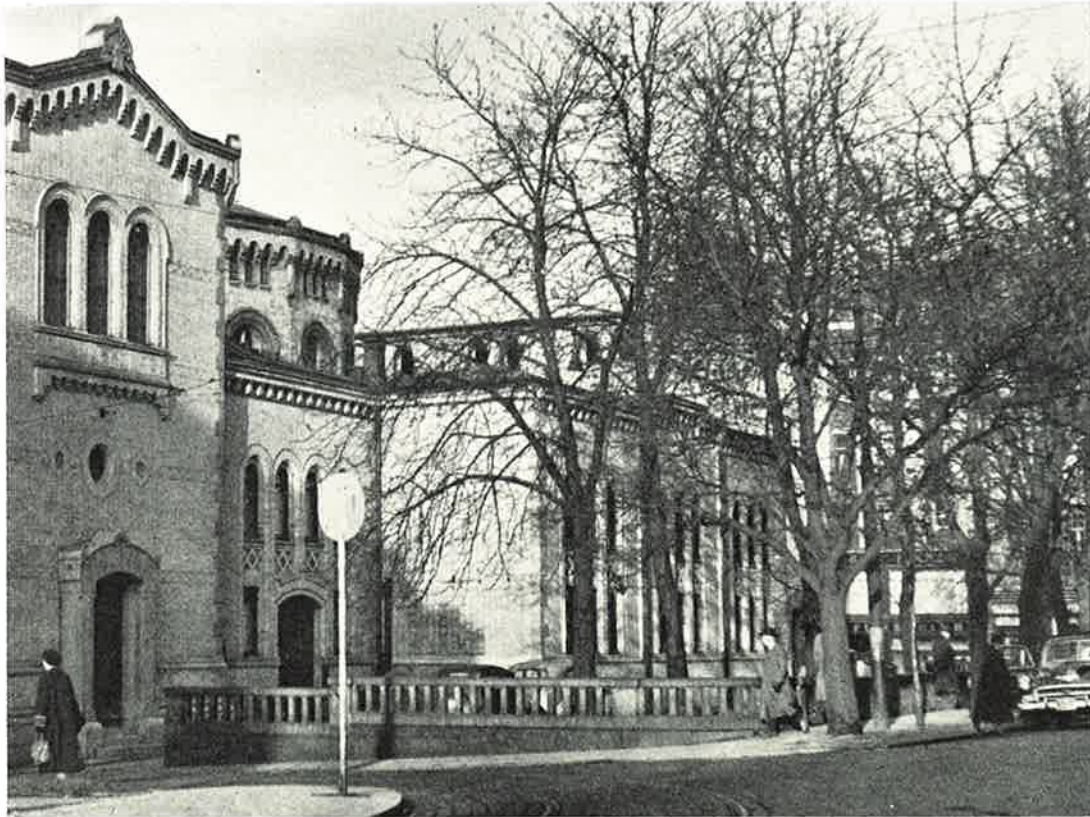
Nu ere vi da, Brødre, flyttede ind i dette Hus, nu først kan Storthinget egentlig siges at have sit Hus, opført for det, vi ere flyttede fra det gamle til det nye. I det gamle, der saa vi tilbage paa den Tid, som var henrunden, der raadede Mindet, sagde vi, her skulle vi skue ud i Fremtiden, her raader Haabet og Ønsket.

Brødre, der var Meget, vi kunde ønske; vi ville ønske, at der maa være Noget, som alt mere og mere ældes, alt mere og mere svinder, og det er Fordom og Vildfarelser. Vi ville ønske, at de Mænd, som her skal virke, at de maa kunne skue baade længere og videre omkring end For-gjængerne have gjort, og vi kunne kræve det; thi den ene Tidsalder staaer paa den andens Skuldre. Vi ønske, at deres Løsen maa være: Fremad! Men vi ønske ogsaa, at Gangen maa være stadig, fast, ikke Ilsomhedens, ikke den urolige Higen; vi ønske, at de maa bygge, bygge videre frem, men vi ønske og, at de maa bygge paa en god Grund, saa at Bygningen kan staa. Vi ønske, at de ville gjøre Sit til, at alle gode Kræfter kan udvikles, at de Baand, som binde, maa løses, men vi ønske ogsaa, at de vel maa se til, hvilke der monne være de gode Kræfter og ikke løsne Baandet for de onde!

Vi ønske, at ingen Mand og ingen Borgerklasse maa blot se hen til Sit, men se hen til Næstens, se hen til, hvad der kan gavne det Hele. Vi ønske, at Mistillidens Aand maa være langt borte fra denne Sal, at her ikke maa være Splid og Tvedragt, men at Alle maa stevne til det samme Maal, hvor forskjellige end Meningerne om paa hvad Maade og med hvilke Midler Maalet kan naaes monne være! Vi ønske, at den mere Oplyste maa med Sagtmodighed høre paa den mindre Oplyste, naar kun hans Tale er oprigtig, men vi ønske ogsaa, at den mindre Oplyste maa lytte til den mere Oplyste. Vi ønske, at der maa høres i denne Sal

Forstandens rolige Sprog, men ogsaa Hjertets varme Sprog, den Varme som kommer af den rene Flamme og ikke af Lidenskabens Glød. Vi vide, at her vil blive, at her maa være Kamp og Strid; men vi ønske, at den maa føres paa ridderlig Vis, værdig denne Forsamling. Ja, vi ønske, at Storthinget ved sin Tale og ved sine Beslutninger, ved al sin Færd maa bevare Nationens Agtelse og Tillid, vi ønske, at Visdom og Forstand, Mod og Kraft, Klogskab og Sindighed maa raade i denne Sal, Kjærlighed til Frihed og Fædreland, Troskab mod Kongen, Hengivenhed til Broderfolket. Ja, Brødre, vi kunne ønske, vi kunne ikke mere. Der er kun En, som raader, og En, som kan hjælpe, En, som kan gjøre, at hvad vi have ønsket, det maatte gaa i Opfyldelse.

Da vi i Afskedens Stund sagde Farvel til den gamle Sal og saa tilbage, saa vi ogsaa opad: vi forlod den med Tak til Gud. Og naar vi i denne Stund have seet fremad, udtalt vore Ønsker for den Tid, som skal komme, o, lad os da ogsaa nu se opad, og som vi endte med Tak der, saa lader os begynde med Bøn her: Du algode Gud, Du, som raader over Folkenes Skjæbner, men uden hvis Villie heller ikke Spurven falder til Jorden, Du, som synligen styrede Norges Skjæbne i hine Dage, da Du lod det igjen fremtræde som et frit og selvstændigt Rige, Du, som saa synligen i de Aar, som siden ere henrundne, har vaaget over os. Du, som har ladet os i Fredens Ly nyde dine Gaver, din Velsignelse, vær med os, Gud, Du vor Gud! i de kommende Dage! Velsign Norges Land og Norges Folk! Din Aand oplyse det, din Aand veilede det, at det maa frygte Dig i Tro og i Kjærlighed, at det maa være et frisindet, et lovlydigt Følk, at det med Visdom maa bruge den Gave, Du skjænkede, at det aldrig maa glemme, at den ydre Frihed skal være Midlet for den indre; thi det er kun Sandheden, som frigjør, at det maa være et nøisomt Folk, at Troskab og Tapperhed, Arbeidsomhed og Vindskibelighed maa bo hos dem ved Stranden og hos dem i Dalen! Vær, o Gud, med Folket, naar det gaar til hin vigtige Gjerning, at udkaare de Mænd, som i dets Sted og paa dets Vegne her skulle handle og beslutte, at de maa være retsindige og oplyste Mænd med sandt Frihedssind, med varm Kjærlighed til Fædrelandet, med Iver og Nidkjærhed til at fremme dets Vel! Vær, o Gud, med ham, som nu sidder, med dem, som skulle sidde paa Norges Throne som Landets konstitutionelle Konger! Oplys dem, styrk dem,

Fasade mot Akersgaten, med Riksarkivets bygning, nå revet ned.

o Gud, i Udførelsen af deres ophøiede, men ogsaa vanskelige Kald. Styrk dem til at arbeide og virke i Forening, i Samklang med Norges Storting, dem til Hæder og Landet til Velsignelse, og mind dem, o Gud, om deres store Ansvar, mind dem om det Regnskab, de have at aflægge for Dig, Du Kongernes Konge! Lad dem søge sin Løn næst Dig, din Naade og dit Velbehag, i et frit Folks Kjærlighed! Lær dem at skatte dets Frihed og lad dem da nyde Lønnen! Lad det Baand, som efter din alvise Styrelse binder os til et ædelt Broderfolk, lad det altid være et oprigtigt Hengivenhedens Baand! Lær du, o Gud, Du som dog er Foreningens rette Stifter, lær du Folkene at være Brødre i Aand og Sandhed, og mind dem om, at de skulle værne om fælles Throner, at de skulle staa som Een paa Kampens Dag til at forsvare de forenede Rigers Frihed og Selv-

stændighed, Hæder og Velfærd! Ja, velsign, o Gud! vort Broderfolk, Folket med de store Minder, Kjemperne for religiøs og borgerlig Frihed! Udrust, o Gud, dem, som sidde nu, og dem, som blive kaldede til Kongens Raadsbord, udrust dem med Visdom, udrust dem med Frimodighed og Kraft, udrust dem med Standhaftighed og Bestandighed! Din Aand styre dem i deres Raad, i deres Gjerning! Oplys dem til at finde det Rette og Sande og styrk dem til at følge det! Hjælp dem til at arbeide for Alt, hvad der tjener til Landets Vel, og til altid at være sin Konge og sit Land tro og hengivne. Ja vær med dem baade i de gode og i de onde Dage!

Din beskyttende Varetægt hvile over dette Sted, over dette Hus! Det er reist for lange Tider. Saa lad det, o Gud, er det din Villie, staa i lange Tider! Vær med dem, for hvem Huset er reist, Folkets Repræsentanter, med dem, som her skulle vaage over Folkets Frihed og Rettighed, skulle varetage dets Tarv, skulle handle og beslutte om dets Anliggender, skulle udtale dets Ønske og Villie! Bevar, o Gud, deres Indgang og Udgang! Giv dem ydmyge Hjerter, saa at de ikke forlade sig paa egen Klogskab, egen Kraft, saa at de ikke søge sin egen Ære, sin egen Villie, men Din Ære og Din Villie! Din Aand veilede dem under deres Gjerning, paaminde dem om, at det er en saare vigtig Gjerning, paaminde dem om deres Ansvar, om ikke for Menneskene saa for Dig! Din Frygt, o Gud, den sønlige Frygt, den bo i deres Hjerter! Saa ville de ikke frygte Menneskene, saa ville de modig forsvare den gode Sag, saa ville de ikke blændes af Døgnets Ros, og ikke lade sig nedkue af Døgnets Dadel. Herre, hjælp dem til at stride som Norges trofaste Sønner, og skjænk Du dem de Vaaben, hvormed de skulle stride Sandhedens og Kjærlighedens Strid! Lad dem aldrig glemme, at Enighed gjør stærk! Du lægge din Velsignelse, o Gud, til ethvert Ord, her bliver talt i Sandhedens Tjeneste, til enhver Beslutning, der bliver fattet med Fædrelandets Vel for Øie! Og naar deres Gjerning er endt, naar de vende tilbage til Hjemmet, o skjænk dem da, o Gud, den Glæde, deres Hjerter, længes efter, den Glæde at gjense deres Kjære, som de have været fjernede fra! Lad dem, o Gud, nyde huslig Lykke, Andel i Familielivets Glæde og Velsignelse! Ja saa bede vi, og lad os nu sammenfatte, mine kjære Brødre, sammenfatte det Alt i vort sedvanlige Udraab: „Gud bevare Norge, dets Konstitution og dets Konge!”